పెరటిలోని పెన్నిధి

"లాభం లేదబ్బాయ్! నువ్వు అరువు...గీపెట్టి నెత్తి మొత్తుకో... నేను మాత్రం బేడ... అంతే... పన్నెండు నయాపైసలకన్న ఎక్కువ చస్తే ఇవ్వను. ఊఁ... కానీ త్వరగా తీసుకో, నాకు వేళవుతుంది మరి" అన్నాడు మాధవ రావు. అని 'ఈ వేళవుతుందీ' అనే మాట అనకుండావుంటే బావుండేది. ఈ బలహీనతను ఇతను ఉపయోగించు కొంటా డను కొన్నాడు. అనుకొన్నట్టే ఆ కుర్రాడు పావలాకు తక్కువిచ్చేటట్లయితే అంత బరువుగల బస్తాను తీసుకు రావ డానికి వీల్లేదన్నాడు. ఇది బియ్యంబస్తా, బరువెక్కువ. ఎట్లా సార్' అంటాడతను.

అయినాసరే మాధవరావు బేడకన్న ఎక్కువ ఇవ్వ దలచుకోలేదు. తను ఇవ్వలేడు కూడాను. అంతగా అతను ఒప్పుకోక పోతే తనే మోసుకొని వెళ్ళడానికికూడా నిర్ణ యించుకున్నాడు. ఆ నిర్ణయానికి రాగానే అతని ముఖంలో కనిపించిన ఆ పట్టుదలను ఆ కుర్రవాడు గుర్తించి ఇక తగ్గ డానికి తయారయ్యాడు.

"పోనీ, మూణ్ణాలివ్వండి సార్" అన్నాడు.

మాధవరావుకు సంతోషం కలిగింది. కానీ రెండణాల కన్న ఎక్కువ ఇవ్వదలచుకోలేదు.

"లాభంలేదు. నీ కిష్టమైతే తీసుకుని ముందుకునడువు. బేడకన్న ఎక్కువమాత్రం చస్తేఇవ్వను. అంతే," అన్నాడు.

"సరే పదండిసార్. రోజూ ఎంతో డబ్బు ఖర్చుచేస్తారు. మాకివ్వాలంటే మీకు మనస్సు రాదు" అని కుర్రవాడు అవలీలగానే మూట తీసుకొని తలమీద వుంచుకొని, బరువు చేత కాబోలు ఒక్క మూలుగు మూలిగాడు.

ఆ మూలుగు మాధవరావును అమితంగా కదిలించి వేసింది. తను అతని రక్తమాంసాలు పిండుతున్నట్లనిపించింది. 'అవును అతనన్నట్లు రోజూ ఎంతడబ్బు తగలేయడం లేదు? కేవలం శరీరకష్టంతో బ్రతికే ఈ కూలీకి పావలా యిస్తే ఏం పోతుంది? పాపం! చాల తృప్తి పడతాడు. కాదు కానేకాదు. ఇలా ఆలోచించవలసింది ధనికులూ, పెద్ద ఉద్యోగులే కాని తనలాంటి గుమాస్తా కాదు. నిజానికి తనేమీ తగలేయడం లేదు. ప్రతి పైసా మిగల్చడానికి ప్రయత్నిస్తూ వుంటే తప్ప గడవనే గడవదు. ఈ రోజు పది నిమిషాల ఘర్షణతో బేడ మిగిల్చాడు...ఇలా రోజుకు పావలా అయినా తగ్గించవచ్చు-అంటే ఏమన్న మాటా...మాసానికి ఏడున్నర రూపాయలు ఖర్చు తగ్గించగలుగుతున్నాడన్న మాట తను. ప్రతిరోజు ఎన్నో కోరికలు కలుగుతుంటాయి...కాదు కోరికలనేవి ఎప్పుడో చచ్చిపోయినయ్...ఎన్నో అవసరాలు కలుగుతుంటాయి. బాగా ఆలోచించి వీలయినంతవరకు ఈ అవసరాల్ని తగ్గించుకుంటూ రావలసివస్తోంది. అలా తగ్గించుకోగలగడమనేది గొప్పేమీ కాదు. తప్పదుమరి. డబ్బు లేనప్పుడు దానంతటదే ఊరుకుండి పోతుంది. అంతే..."

ఇల్లు వచ్చేసింది. ఇంటిదగ్గరకు ఆ ఇద్దరూ వచ్చేశారు. మాధవరావుకు హఠాత్తుగా జ్ఞాపకం వచ్చింది. తన జేబులో

రెండు నయాపైసలుకన్న ఎక్కువలేదు. ఆ కుర్రాడికి పన్నెండు నయాపైసలు లేదా బేడ యివ్వాలి. ఇంట్లో ఆవిడ దగ్గర వుండటానికి వీలు లేనేలేదు. అది మొదటితేదీ కాదు కనీసం రెండోతేదీ అయినాకాదు. లాభంలేదు. ఉండదు.

"ఉండదు లాభంలేదు" అని గట్టిగా అంటూ తలుపు తట్టాడతను.

న్యాయంగా "శ్యామలా తలుపుతీ" అని పిలిచి తలుపు మెల్లగా మీటవలసింది. కాని ఆ ఆదుర్దాలో తలుపును బాదాడు.

తలుపు లోపలగడియ పెట్టిలేదు. ప్రేయసి హృదయ కవాటంలా దానంతటదే తెరుచుకొంది. ఎదురుగా అతని అర్ధాంగి శ్యామల అదిరిపడి అప్పుడే చిరిచాపమీద కూర్చుని ఆకుకూరలు వలుచు కుంటున్నదల్లా లేచి నిల్చుంది.

ఆమె ముఖం విప్పారింది. కళ్ళు మిల మిలా మెరి శాయి. జుత్తు ముఖం మీదపడి నాట్యం చేసింది! పెదవులు అందంగా కదిలాయి. ముఖమంతా తళతళ లాడింది. మాధవ రావు వాడిపోయిన ముఖంలో చిరునవ్వు వెలసింది.

"ఎందుకని తనరాక ఈమె కింత ఆనంద హేతువైంది. తనేం తెస్తాడని ఆమె ఆశ. ఈ దౌర్భాగ్యుడు ఏం తీసుకు రాగలడు! తన సాన్నిధ్యం ఆమె కెందుకంత ఇష్టం కలిగి స్తుంది! తనలాంటి దౌర్భాగ్యుడు... బేడ అప్పుకూడా తెచ్చాడు...అవును దౌర్భాగ్యుడు...ఇతనికి బేడ ఇవ్వాలిప్పుడు" అనే మాట పైకి అనేశాడు అనుకో కుండానే.

కుఱ్ఱాడు బస్తా కింద దింపి "ఎక్కడ వుంచమన్నారు బాబూ? అన్నాడు.

"అక్కడే వుంచు...అది సరే..." అని కొంచెం విచారంతో భార్యకేసి తిరిగి "నీ దగ్గర ఒక్క పది నయా పైసలు గానీ వుందా" అన్నాడు. ఆమె చేతినుంచి డబ్బు రాలేదు. పెదవులనుంచి చిరునవ్వు ఆ గదంతా ప్రసరించింది. ఆమె అన్నిటికి చిరునవ్వు నవ్వుతుంది. ఆమె అలా నవ్వి నప్పుడల్లా 'కష్టాల్ని ఇలా చిరునవ్వుతో ఎదుర్కోవాలి' అని మాధవరావు అనుకోవడం మామూలు. ఇప్పటి ఆ చిరు నవ్వుకు తెలుగు తర్జుమా. "మన దగ్గర ఆ డబ్బు అనే పదార్థం ఎలా వుంటుంది...లేదు" అని అతను సులభంగా తర్జుమా చేసుకొన్నాడు. మంచి అనుభవమున్న దేశభాషా దినపత్రిక సహాయసంపాదకుడు ఆంగ్ల భాషలోని వార్తలను తెలుగులోకి తర్జుమా చేసినంత త్వరితంగా ఆమె నవ్వును అర్థం చేసుకోగలడు. ఇతర్లకు ఆమె నవ్వు అపరిచితమైన పక్షుల 'కికకిచ, కూకూ' భాషవంటిది. చూసి ఆనందించ గలరు కానీ అర్థం చేసుకోలేరు.

"అతనికి బేడ యివ్వాలి. నా దగ్గర రెండు నయా పైసలే మిగిలి ఉన్నాయి. మిగతా నువ్వు సర్దాల్సిందే ఇప్పుడు. పెట్టె బేడా అలమరా గిలమరా అన్నీ వెతికి చూడు. ఆమాత్రం వుండకపోదు" అన్నాడు. అని ద్వారం అవతల నిల్చున్న కుఱ్ఱవాడికేసి 'ఇదంతా వీడు వింటూ ఉన్నాడు. ఇదేం బాగాలేదు" అన్నట్లు చూసి మళ్ళీ భార్య కేసి చూశాడు. ఆమె మళ్ళీ చిరునవ్వు నవ్వింది. తెలుగులో

స్పష్టంగా "నేను అవన్నీ అంత చెత్తగా ఎప్పుడూ వుంచను. ఎప్పటికప్పుడు సర్ది శుభ్రంగా అందంగా వుంచుతాను. వాటిల్లో ఎక్కడా అసహ్యంగా కానీలు అవి ఇరుక్కోవ డానికి వీలులేదు," అని దానర్థం.

మాధవరావు నిట్టూర్చాడు. దానికి మహిళల భాషలో "ఇంక నాపాటేదో నేను పడ్తాను. సరే" అని ఆ పాటేదో పడటం ప్రారంభించాడు. పాంటు జేబులు వెది కాడు. ఒక జేబులో అర్ధణాకాసు ఒకటి దొరికింది. అమిత సంతోషంతో "దొరికెన్" అని పైకి తీశాడు. చొక్కా జేబులోంచి రెండు నయాపైసలకాసు దీశాడు.

ఆ రెంటినీ శ్యామలచూసి చిరునవ్వుతో ఎంతో అందంగా తెలివిగా "రెండూ చేరి ఐదు నయాపైసలు" అని తన తెలివితేటల్ని ఋజువుచేసుకొంది. నిజానికి ఇప్పుడామె చెప్పకుండా వుంటే ఈ రెండు నాణేలూ కలిసి ఎంతవు తుందో తెలీక అతను గంటసేపు మధనపడి పోయేవాడు. ఎందుకంటే ఎంత లెక్క వేసినా ఆ రెండూకలిసి పన్నెండు నయాపైసలు ఎన్నటికీ కానేకాదని స్పష్టంగా తెలుసుగనక!

కుర్రాడు తొందరపడుతున్నాడు. "నాకు టైమయి పోయింది. నన్ను పంపించెయ్యండి బాబూ" అని అతను అదేపనిగా అడుగుతున్నాడు. మాధవరావుకు అతని మొఱ వినిపిస్తూనేవుంది. అతనూ తొందరపడుతూనే వున్నాడు.

"నా చిట్టితల్లీ! కాస్త ఇల్లంతా వెదకి పెడుదూ! నీకు పుణ్యముంటుంది. ఎక్కడో ఒక రెండణాలు కనిపించక

పోవు" అని అతను ఆమె దగ్గరగావెళ్ళి ఆ చాపమీాదే కూర్చున్నాడు 'ఉస్సురను' కొంటూ.

ఆమె "ఆల్ రైట్" అంటూ పెరట్లోకి పరుగెత్తింది. మాధవరావు "ఈ కుఱ్ఱాడు ఏమనుకొని పోతున్నాడో" అని కొంచెం లజ్జగా చూశాడు. అతను తొందరపడుతున్నా 'తమాషా చూస్తున్నట్టు' కొంచెం హుషారుగా వున్నాడు.

రెండు నిముషాల తర్వాత కుఱ్ఱాడిలో కదలిక కనిపించింది.

"బాగుంది. చాల బాగుందిసార్. ఇట్లా గిరాకీలు రోజుకు రెండో స్తేచాలు! పోయి యింకోపని చూసుకోవలసి నాళ్ళం. మమ్మల్ని ఇట్లా ఆపేస్తే ఎట్లా సార్" అన్నాడు. అంసెరి. కూలీల ఏకైక ప్రతినిధిలాగా అతనన్న మాటలకు మాధవరావు జాలిపడ్డాడు. నిజానికి ఆ సమయంలో తను జాలిపడవలసినది తనను చూసే అనే విషయం వెంటనే జ్ఞాపకం వచ్చింది.

మాధవరావు భార్య శ్యామల సంతోషంతో పొంగిపోతూ తిరిగి వచ్చింది. ఆమె చేతిలో ఒక ఐదు నయాపైసల రూక మిల మిలా మెరిసిపోతూ వుంది.

ఆ రూక నామెపైకి ఒకసారి ఎగరేసి, మాధవరావు తెరుచుకొన్న జేబులో పడేలా వేసింది. మాధవరావు నోరు తెరుచుకుంది! 'పెరట్లో డబ్బెక్కడిది. పాతిపెట్టిందా! పెరట్లోని గెరిసిడిమా చెట్లో కాసిందా. లేదా ఆ కొత్త మొక్క కొత్తరకం నయాపైసలు కాసిందా! కాస్తే పాత నాణేలు కాయవచ్చు కొత్తవెలా కాస్తాయి. విచిత్రాల్లో విచిత్రం

అతని ముఖంలోని ప్రశ్నలు ఆమె ముఖంమీద ప్రతిఫలించాయి. చిరునవ్వు రూపంలో జవాబు వెలువడింది.

"మామూలే కదూ! స్నానం చేసేప్పుడు జేబులో ఏమైనావుంటే తాము వాటిని దాచుకునేచోటు అక్కడే కదూ మీకు."

"మొత్తం పది నయాపైసలయింది. మిగత రెండు నయాపైసల మాటేమిటి? రెండు నయాపైసలు సంపాయించు శ్యామలా, చాలు అన్నాడు, అని తనూ ఊరికే కూర్చోలేదు.

సంపాయించడం ప్రారభించాడు. చొక్కా చేతుల మడుపుల్లో బస్ టికెట్ వుంచుకొనే అలవాటుం దతనికి—అలాగ డబ్బుకూడ పొరబాటున ఎప్పుడైనా పడేసి వుండవచ్చు. చొక్కా చేతులు విప్పి చూశాడు. ఫలం నహీహై! లాభంలేదు!

మెరుపులా లేచి పుస్తకాల అలమరా మీద 'మెరుపు దాడి' చేశాడు. చెత్త చాలా పట్టుబడింది. అసలు దొంగ పట్టుపడలేదు. 'కుచ్ భీ ఫల్ నహీ హై! నోయూస్! లాభం లేదు. తనో-యూస్ లెస్ ఫెలో! అవును. తను వొట్టి పనికి రాని చెత్త వెధవ. లేకపోతే ఇంత పెద్ద ఇంట్లో రెండు నయాపైసలు సంపాయించలేక పోవడమా! శ్యామల మేలు! ఐదు నయాపైసలు సంపాయించింది. "షీ ఈజ్ బెటర్ దెన్ మీ! నా కంటే ఆవిడే మేలు" ఈ మాట పైకి వెలువడింది.

శ్యామల చెత్తకాగితాల చెత్త బుట్టలో వెదుకుతోంది. దేవుడు ఆమె కోరికను దయతో తీర్చుగాక. మే గాడ్ బ్లెస్ హర్!" అనుకొన్నాడు.

"బలే—దొరికింది. దొరికింది" అని కేక పెట్టిందామె.

తన కామె (శ్యామల) మొదటిసారి దొరికినంత సంతోషంతో "దొరికింది దొరికింది" అంటూ తనూ పయికి లేచి రెండడుగులు వేసి, ఆమె చేయి లాక్కున్నాడు. ఏముందా చేతిలో! ఒక కార్డు ముక్క!

"ఇదా" అని నిట్టూర్చాడు మాధవరావు. "అవును—ఇదే" అని ఆమె చిరునవ్వే సమాధానం.

"ఇప్పుడేం చేద్దామంటావు" అన్నాడు.

"ఆ పది నయాపైసలు, ఈ కార్డు ఇచ్చేయండి. ఇంకా మూడు నయాపైసలు ఎక్కువే అవుతుంది పోనీ ఇచ్చేద్దాం" అందామె. ధర్మరాజులా(రాణీ అనాలి కాబోలు!)ముఖం పెట్టి. ఆ ముఖాన్ని దగ్గరికి తీసుకొని రెండు ముద్దులకు పయిగా పెట్టుకోవాలనిపించింది గానీ, రెండు నయాపైసల సమస్య మాత్రం తీరినట్లనిపించ లేదతనికి.

'ఎంత అవమానం. ఎంత సిగ్గుచేటు. కూలీకి రెండణా లిచ్చుకోలేక ఒక ప్రభుత్వోద్యోగి పోస్టుకార్డులూ కవర్లూ ఇచ్చుకోవడమా. ఈ అవమానం తనకా? తనకు తక్కువ జీతమిచ్చే ప్రభుత్వాందా! ఎవరి దైతేనేం! అందుకని తనదే కానీలే! ఇంతకూ ఆ కుఱ్ఱాడికి కార్డెందుకు' మరో అసందర్భ సందేహం—'ఆ కార్డు ఆ బుట్టలో ఎందుకుంది! అంతా మిస్టరీ!'

"అయితే నువ్వే ఇచ్చిపంపిచేసెయ్! నావల్లకాదబ్బాం. ఈ కుఱ్ఱాళ్ళు నా మాట వినరు" అన్నాడు ఒకసారి శ్యామల కేసి ముఖం త్రిప్పి- వెంటనే ప్రక్కకు తిప్పుకొని.

"తన చేతిలో వున్నదంతా ఆమె కిచ్చేశాడు. 'నా సర్వస్వం నీకే యిచ్చేస్తున్నాననే' కవిత్వపుమాట జ్ఞాపకం వచ్చి దాని చుట్టూ ఓ చిన్నపద్యం అల్లుకున్నాడు. ఛందస్సు లేని పద్యం. ఒరవడిలేని గేయం! రసంలేని జీవితం. అంతే' అనుకొన్నాడు.

"రైటమ్మా! నేను మా అమ్మకు జాబురాయాలి! రైట్! రైట్! రైట్!!" అంటున్నాడు కుఱ్ఱాడు.

"ఈ కుఱ్ఱాడికి ఇంకా ఇంత ఉత్సాహ మెక్కడిది? రెండు రోజులుఎక్కడైనాఉద్యోగంలో పడేస్తే చాలు-అంతా అణగి పోతుంది" అనుకొని తనకు సొగరణిగిందా? అని ఆలోచిస్తూ, విజయగర్వంతో ఠీవిగా నడిచి వస్తున్న శ్యామల నడుం ముందుకు వంచి దగ్గరకు లాక్కున్నాడామెను. అప్పు డామె ఆ బస్తాలోని బియ్యం తీసి చెరిగి రాళ్ళు వేరుచేసి అన్నం వండాలని ఆలోచిస్తోంది!

శ్యామల ఒక మంచిపిల్ల!
పది నయాపైసల విలువచేయును!
పది ముద్దుల ఖరీదు పది నయాపైసలు!
కాదు పది జీవితాల ఖరీదు!?

అని మానసికంగా పాడుకున్నాడు రెండు నిండు మనసులతో.

—...—